2014 m. sausio 14 d., antradienis

P7_TA(2014)0012

Veiksminga darbo inspekcija kaip darbo sąlygų gerinimo Europoje strategija

2014 m. sausio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl veiksmingos darbo inspekcijos kaip darbo sąlygų gerinimo Europoje strategijos (2013/2112(INI))

(2016/C 482/05)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos preambulę ir į 3 bei 6 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 6, 9, 145, 151, 152, 153, 154, 156, 159 ir 168 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 1, 3, 27, 31, 32 ir 33 straipsnius,

— atsižvelgdamas į 1996 m. gegužės 3 d. Europos socialinę chartiją, ypač į jos I dalį ir II dalies 3 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) pagrindines darbo normas ir į jos konvencijas bei rekomendacijas dėl darbo administravimo ir darbo inspekcijos (81 ir 129 konvencijos), kurios turi būti laikomos tarptautine norma tais atvejais, kai reikia užtikrinti teisės nuostatų, susijusių su darbo sąlygomis ir darbuotojų apsauga, taikymą,

— atsižvelgdamas į TDO 143 konvenciją dėl migruojančių darbuotojų (1975 m.) ir į papildomas TDO nuostatas dėl darbuotojų migrantų, kuriose numatoma imtis visų būtinų ir tinkamų priemonių siekiant panaikinti nelegalią migraciją, nukreiptą į darbo paieškas ir į nelegalų migrantų darbą, ir atsižvelgdamas į nuostatas, kuriomis siekiama nelegaliam imigrantų darbui taikyti administracines, civilines ir baudžiamąsias sankcijas,

— atsižvelgdamas į TDO deramo darbo darbotvarkę,

— atsižvelgdamas į TDO konvencijas ir rekomendacijas sveikatos ir saugos darbo vietoje klausimais,

— atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1338/2008 dėl Bendrijos statistikos apie visuomenės sveikatą ir sveikatą bei saugą darbe ([1]),

— atsižvelgdamas į 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvą 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (pagrindų direktyva) ([2]) ir į atskiras jos direktyvas,

— atsižvelgdamas į 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų ([3]),

— atsižvelgdamas į Tarybos ir valstybių narių atstovų 1999 m. balandžio 22 d. Tarybos posėdyje priimtą rezoliuciją dėl elgesio kodekso, siekiant geresnio bendradarbiavimo tarp valstybių narių valdžios institucijų kovos su tarptautinio masto sukčiavimu socialinio draudimo išmokų ir įmokų bei nedeklaruojamo darbo srityje ir dėl darbuotojų samdos tarptautiniu mastu ([4]),

— atsižvelgdamas į 1999 m. spalio 22 d. Tarybos direktyvą 1999/85/EB, iš dalies keičiančią Direktyvą 77/388/EEB dėl galimybės eksperimento būdu taikyti sumažintą PVM tarifą darbui imlioms paslaugoms ([5]),

([1]) OL L 354, 2008 12 31, p. 70.
([2]) OL L 183, 1989 6 29, p. 1.
([3]) OL L 299, 2003 11 18, p. 9.
([4]) OL C 125, 1999 5 6, p. 1.
([5]) OL L 277, 1999 10 28, p. 34.

2014 m. sausio 14 d., antradienis

— atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai ([1]),

— atsižvelgdamas į 2007 m. spalio 24 d. Komisijos komunikatą „Kovos su nedeklaruojamu darbu stiprinimas“ (COM(2007)0628),

— atsižvelgdamas į 2007 m. spalio 24 d. Komisijos komunikatą „Viešųjų konsultacijų dėl Komisijos žaliosios knygos „Darbo teisės modernizavimas įgyvendinant 21-ojo amžiaus uždavinius“ rezultatai“ (COM(2007)0627),

— atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „2020 M. EUROPA. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (COM(2010)2020) ir į jos pagrindinį tikslą iki dešimtmečio pabaigos 75 proc. padidinti užimtumo lygį Europoje,

— atsižvelgdamas į savo 2011 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl 2007–2012 m. Europos Sąjungos darbuotojų sveikatos ir saugos strategijos vidurio laikotarpio peržiūros ([2]),

— atsižvelgdamas į savo 2008 m. spalio 9 d. rezoliuciją dėl kovos su nedeklaruojamu darbu stiprinimo ([3]),

— atsižvelgdamas į savo 2007 m. gegužės 23 d. rezoliuciją dėl deramo darbo visiems skatinimo ([4]),

— atsižvelgdamas į savo 2007 m. liepos 11 d. rezoliuciją dėl darbo teisės modernizavimo, įgyvendinant XXI amžiaus uždavinius ([5]),

— atsižvelgdamas į savo 2006 m. spalio 26 d. rezoliuciją dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo įgyvendinimo ([6]),

— atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 26 d. rezoliuciją dėl subrangos įmonių socialinės atsakomybės gamybos proceso metu ([7]),

— atsižvelgdamas į 2013 m. gegužės 23 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl darbo sąlygų ir sveikatos ir saugos standartų Bangladeše po to, kai pastaruoju metu įvyko gaisrai gamyklose ir sugriuvo pastatas ([8]),

— atsižvelgdamas į Integruotąsias ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gaires (2008–2010 m.) (COM(2007)0803),

— atsižvelgdamas į 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl kovos su nelegalia imigracija ir nelegaliu darbu priemonių suderinimo ([9]),

— atsižvelgdamas į 1996 m. rugsėjo 27 d. Tarybos rekomendaciją dėl kovos su neteisėtu trečiųjų šalių piliečių įdarbinimu ([10]),

— atsižvelgdamas į Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo (Eurofound) pranešimą dėl kovos su nedeklaruojamu darbu Europos Sąjungoje,

— atsižvelgdamas į specialųjį Eurobarometro tyrimą dėl nedeklaruojamo darbo,

— atsižvelgdamas į tyrimą „Bendradarbiavimas Europos tinkle kovojant su nedeklaruojamu darbu“ (angl. „ICENUW. Implementing Cooperation in a European Network against undeclared work“) (2010 m.),

([1]) OL L 168, 2009 6 30, p. 24.
([2]) OL C 168 E, 2013 6 14, p. 102.
([3]) OL C 9 E, 2010 1 15, p. 1.
([4]) OL C 102 E, 2008 4 24, p. 321.
([5]) OL C 175 E, 2008 7 10, p. 401.
([6]) OL C 313 E, 2006 12 20, p. 452.
([7]) OL C 117 E, 2010 5 6, p. 176.
([8]) Priimti tekstai, P7_TA(2013)0230.
([9]) OL C 5, 1996 1 10, p. 1.
([10]) OL C 304, 1996 10 14, p. 1.

— atsižvelgdamas į tyrimą „Inspekcijų sanglauda kuriant Europos lygmens teisėsaugos sistemą“ (angl. „CIBELES: Convergence of Inspectorates building a European Level Enforcement System“),

— atsižvelgdamas į tyrimą „Netiesioginiai nedeklaruojamo darbo Europos Sąjungoje matavimo būdai“ (2010 m.),

— atsižvelgdamas į tyrimą „Europos darbo inspekcijų ir kitų susijusių kontrolės ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo platformos sukūrimo įgyvendinamumas, siekiant užkirsti kelią nedeklaruojamam darbui ir kovoti su juo“ (2010 m., Regioplan),

— atsižvelgdamas į 2012 m. gruodžio 19 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-577/10 Europos Komisija prieš Belgijos Karalystę,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą (A7-0458/2013),

A. kadangi darbo inspekcija labai svarbi norint apsaugoti darbuotojų teises, užtikrinti sveikatą ir saugą darbe ir kovoti su nesaugia darbo aplinka, užkirsti kelią darbo apsaugos taisyklių pažeidimams ir skatinti sąžiningą ir socialiniu požiūriu atsakingą ekonomikos augimą, nes tai yra viena iš priemonių užtikrinti, kad iš tikrųjų būtų mokamas darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos ir dėl to padidėtų mokestinės pajamos ir įplaukos į socialines sistemas, taip pat užtikrinti, kad darbuotojas galėtų naudotis socialiniu draudimu ligos, nelaimingo atsitikimo darbe, išėjimo į pensiją ir kitais atvejais;

B. kadangi valstybės narės naudoja įvairius modelius vykdydamos skirtingą specifinę darbo vietos inspekciją;

C. kadangi, atsižvelgiant į darbuotojų komandiravimą ES, vis auga darbo inspekcijos poreikis;

D. kadangi darbo inspekcija atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant, kad teisių išties būtų laikomasi, pasirūpindama, kad būtų laikomasi teisės aktų, subjektai žinotų savo teises ir pareigas, ir būtų galima išvengti nelaimingų atsitikimų ir piktnaudžiavimo atvejų;

E. kadangi yra poreikis stiprinti darbo inspekciją MVĮ ir mažose statybvietėse;

F. kadangi tarptautinių įmonių atsakomybė už prekes gaminančių ir paslaugas teikiančių darbuotojų darbo sąlygas, pragyvenimą ir sveikatą nesibaigia prie parduotuvės durų ar fabriko vartų ir to negalima užtikrinti vien įmonių socialinės atsakomybės susitarimais;

G. kadangi darbo perdavimas subrangovams ir laikinosioms agentūroms dažnai reiškia, kad jį atliks mažiau kvalifikuoti darbuotojai ir bus ne tokie glaudūs darbo santykiai, todėl darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių srityje sunkiau nustatyti atsakomybę;

H. kadangi nedeklaruojamas darbas daro neigiamą poveikį valstybių narių ekonomikai ir finansiniam Europos socialinio modelio tvarumui, griauna socialinių išmokų ir viešųjų paslaugų finansavimo ir teikimo sistemą ir atitinkami asmenys dėl nedeklaruojamo darbo yra nesaugūs, pažeidžiami ir patiria skurdą tiek jį dirbdami, tiek sulaukę vyresnio amžiaus;

I. kadangi darbo inspektoriai yra būtini norint apsaugoti darbuotojų teises, užkirsti kelią piktnaudžiavimui ir skatinti ekonominę ir socialinę raidą;

J. kadangi viena iš krizės pasekmių buvo ta, kad padidėjo darbo krūvis, taigi ir spaudimas darbuotojams, visų pirma kalbant apie darbo laiko pokyčius, todėl reikia dėti daugiau pastangų siekiant stebėti darbo sąlygas;

K. kadangi atsiranda vis naujų darbo santykių formų, kurias vis sunkiau aprėpti esamais teisės aktais;

2014 m. sausio 14 d., antradienis

L. kadangi neteisėtai dirbantys asmenys kenčia nuo antrinių neigiamų padarinių, pvz., galimybių gauti informaciją, darbo medicinos tarnybų paslaugas ir galimybių mokytis trūkumo, taip pat psichologinių suvaržymų dėl baimės patirti nelaimingą atsitikimą ar įkliūti, kurie savo ruožtu veikia įmonių ir visos ekonomikos našumą, ir nuo ilgalaikių padarinių, pvz., neįgyja teisės į pensiją arba gauna labai mažas pensijų išmokas, ir todėl patiria didesnę skurdo riziką;

M. kadangi dėl nedeklaruojamo darbo iškreipiama konkurencija bendrojoje rinkoje, nes dėl to tam tikros įmonės gali nesąžiningai konkuruoti su kitomis įmonėmis;

N. kadangi tikros bendrosios rinkos stiprinimas ir visų rūšių socialinio dempingo panaikinimas yra labai susiję;

O. kadangi šiuo metu nedeklaruojamo darbo mastas 27 ES valstybėse sudaro 18,8 proc., o kai kuriose valstybėse – daugiau kaip 30 proc. BVP;

P. kadangi nedeklaruojamas darbas daugelyje valstybių narių vis dar didėja, o to priežastis, be kita ko, yra krizė;

Q. kadangi siekiant lengviau nustatyti piktnaudžiavimo atvejus ir užtikrinti informatorių apsaugą būtinos su informavimu susijusios priemonės ir kadangi ES ir valstybės narės privalo užtikrinti visapusišką informatorių apsaugą;

R. kadangi 168 000 Europos piliečių kasmet miršta dėl su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų ar ligų, o 7 mln. darbuotojų yra sužalojami per nelaimingus atsitikimus darbe ([1]);

S. kadangi rizikos prevencija yra būtina siekiant sumažinti su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų ir ligų skaičių; kadangi geras darbuotojų sveikatos ir saugos sistemos valdymas daro teigiamą poveikį nacionaliniu ir Europos lygmenimis, taip pat konkrečioms įmonėms;

T. kadangi darbo inspekcijos sistemoms didesniu ar mažesniu mastu trūksta žmogiškųjų ir finansinių išteklių, kad inspekcija būtų vykdoma veiksmingai; dėl to strateginis darbo inspekciją vykdančių institucijų personalo planavimas ES nepakankamas, jų darbuotojų daugelyje šalių vis mažėja, o darbo inspektorių darbas tampa vis sudėtingesnis;

U. kadangi dėl darbo rinkos susiskaidymo ir nekontroliuojamo bei nereguliuojamo tam tikro tipo darbo formų plitimo tam tikrose valstybėse narėse gerokai mažėja darbo užmokesčio lygis ir susidaro situacija, galinti dar labiau padidinti nedeklaruojamo darbo problemą;

V. kadangi sektoriai, kuriuose dažniausiai pasitaiko nedeklaruojamas darbas, kaip antai statybos, saugos, valymo ir namų ūkio paslaugų, būsto ir maitinimo paslaugų sektoriai, yra itin imlūs darbui, jiems būdingos mažų garantijų darbo ir darbo užmokesčio sąlygos;

W. kadangi esama glaudaus neteisėtos imigracijos ir nedeklaruojamo darbo ryšio, nes neteisėtai Europoje gyvenantys žmonės neturi teisės dirbti įprasto darbo, todėl jiems netaikoma jokia apsaugos sistema;

X. kadangi nedeklaruojamą darbą dirbantys darbuotojai neturi socialinio draudimo, sveikatos draudimo ar draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir todėl jiems kyla didesnė rizika patirti asmeninių finansinių nuostolių;

Y. kadangi tarpvalstybinių paslaugų ir darbo santykių atveju darbo inspekcija įgauna tarpvalstybinį pobūdį, o tarpvalstybinė prieiga prie duomenų yra nepakankama;

Z. kadangi dažnai nedeklaruojamą darbą darbuotojai dirba ne savanoriškai, o yra priversti tai daryti;

([1]) Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA).

2014 m. sausio 14 d., antradienis

I. Nacionalinio lygmens darbo inspekcijos priemonės

Veiksmingos darbo inspekcijos principai

1. pabrėžia, kad darbo inspekcija yra viešojo administravimo užduotis, kurią gali atlikti tik nepriklausomos viešojo sektoriaus institucijos; tačiau tai nereiškia, kad darbo inspektoriams negali padėti kitų socialinių partnerių atstovai; mano, kad būtina užtikrinti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų nepriklausomumą nuo darbdavių; mano, kad, kalbant apie darbuotojų sveikatą, vykdyti stebėseną, atlikti sveikatos ekspertizes ir teikti patikimas konsultacijas sveikatos klausimais gali tik nepriklausomi sveikatos ir saugos specialistai; apgailestauja, kad kai kuriose valstybėse narėse darbuotojų sveikatos ir saugos tarnybas vis dar valdo darbdavių organizacijos, pabrėžia, kad darbuotojų sveikatos inspekcija ir stebėsena turi būti pavesta nepriklausomiems inspektoriams, išėjusiems sveikatos ir saugos srities mokymus;

2. pabrėžia, kad svarbu parengti nacionalinius darbo inspekcijos priemonių stiprinimo ir jų finansavimo iš Europos struktūrinių fondų planus, siekiant gauti pridėtinės vertės iš veiksmingų darbo inspekcijų, kurias atliekant remiama socialinė sanglauda ir, apskritai, didinamas teisingumas darbo vietoje;

3. teigia, kad darbo inspektoriai prevencijos ir kontrolės srityse atlieka esminį vaidmenį, taip pat atlieka teigiamą vaidmenį įgyjant žinių ir teikiant informaciją įmonėse; ragina valstybes nares didinti darbo inspekcijų darbuotojų skaičių ir jų išteklius ir pasiekti tikslą, kad 10 000 darbuotojų tektų vienas inspektorius, kaip rekomenduoja TDO, taip pat taikyti griežtesnes sankcijas įmonėms, kurios nesilaiko reikalavimų pagrindinių teisių srityje (atlyginimai, darbo valandos ir darbuotojų sauga ir sveikata); mano, kad šios sankcijos turi būti veiksmingos, atgrasomos ir proporcingos;

4. nurodo, kad visų kategorijų pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantys darbuotojai, neatsižvelgiant į jų statusą, darbo santykius ar kilmę, įeina į nacionalinių darbo inspekciją vykdančių institucijų kompetencijos sritį ir jiems turi būti taikoma vienoda apsauga; pabrėžia, kad bet kokie bandymai apriboti darbo inspekcijos aprėpties sritį gali turėti neigiamą įtaką darbuotojų sveikatai ir saugai bei teisėms;

5. pabrėžia, kad reikia stiprinti nacionalinių darbo inspekcijų vaidmenį, mokyti vyresniuosius darbuotojus ir koordinuoti jų atsakomybės sritis, kad jie sėkmingai įveiktų naujus iššūkius;

6. mano, kad darbo inspekcija gali būti veiksminga tik tuo atveju, jei ją vykdančios institucijos turės pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių; reiškia susirūpinimą dėl to, kad valstybių narių darbo inspekciją vykdančios institucijos turi per mažai darbuotojų ir nepakanka tolesnio profesinio mokymo, ypač susijusio su Europos masto problemomis; ragina valstybes nares stiprinti savo inspekcijos sistemas, nes tai turi būti pagrindinė nacionalinių planų siekiant įveikti ekonomikos krizę dalis; darbo inspektoriai atlieka svarbų vaidmenį užtikrindami, kad galiojantys teisės aktai būtų visapusiškai įgyvendinami, taip pat užtikrindami, kad teisės aktai būtų taikomi ypač pažeidžiamiems darbuotojams ir kad jie būtų apsaugomi;

7. primena, kad reikia vienodo darbo inspektorių ir kitų subjektų mokymo šioje srityje siekiant stiprinti ES darbo teisės vykdymą;

8. pabrėžia, kad dėl tam tikrose valstybėse narėse vykdomų finansinių reformų jokiu būdu neturi būti sumažintas darbo inspekcijų darbuotojų skaičius, finansavimas ir materialiniai bei techniniai infrastruktūros ištekliai;

9. primena, kad teisinės prievolės ir darbuotojų reikalavimai yra du pagrindiniai veiksniai, dėl kurių darbdaviai vykdo prevencijos politiką ([1]);

10. mano, kad be tinkamo rizikos vertinimo neįmanoma tinkamai apsaugoti darbuotojų; mano, kad svarbu padėti MVĮ parengti rizikos prevencijos politiką; pabrėžia teigiamą nesudėtingų, nemokamų ir tikslingų iniciatyvų, pvz., Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūros (angl. EU-OSHA) parengtos rizikos vertinimo interneto sąveikiosios priemonės (angl. OiRA), poveikį;

([1]) EU-OSHA tyrimas „Esener“, 2009 m.

2014 m. sausio 14 d., antradienis

11. primena, kad visos valstybės narės yra pasirašiusios ir ratifikavusios TDO 81 konvenciją dėl darbo inspekcijos; todėl ragina valstybes nares įgyvendinti šioje konvencijoje įtvirtintus principus;

12. pabrėžia, kad darbo inspekcija veiksminga taip pat ir tuo atveju, kai ji vykdoma iš anksto nepranešus, pakartotinai ir pagal atsitiktinumo principą; nurodo, kad siekiant, jog sankcijos būtų veiksmingos, jos turi būti nustatytos taip, kad darbdaviams nebūtų naudinga apeiti esamų susitarimų dėl darbo užmokesčio ar įstatymų ir kitų reglamentuojamųjų aktų;

13. nurodo, kad turi būti taikomi aiškūs darbo inspekcijos rezultatų apdorojimo terminai, siekiant greitai užkirsti kelią piktnaudžiavimui ir suteikti apsaugą nukentėjusiesiems ankstyvuoju etapu;

14. nurodo, kad darbo inspektoriai valstybėse narėse turi turėti teisę vykdyti inspekciją vietoje, naudoti pažangias inspekcijos priemones, savo veiklą koordinuoti su visomis susijusiomis valdžios institucijomis, turėti tinkamą kompetenciją ir dirbti nepriklausomai;

15. ragina valstybes nares, darbo inspektoriams atskleidus piktnaudžiavimo atvejį arba informatoriams atkreipus darbo inspektorių dėmesį į piktnaudžiavimo atvejus, apsaugoti susijusius darbuotojus ir visus susijusius informatorius ir suteikti jiems galimybę nemokamai reikalauti savo teisių; pabrėžia, šiam tikslui skirtos priemonės, pavyzdžiui, tiesioginė ar kolektyvinė teisė apskųsti, yra veiksmingos atitinkamų asmenų ir informatorių apsaugos priemonės; ragina valstybes nares priimti priemones dėl informatorių ir jų šeimų apsaugos, kad būtų lengviau nustatyti piktnaudžiavimo atvejus; pabrėžia, kad svarbu, jog būtų saugomos neteisėtų darbuotojų migrantų teisės ir kad tai turėtų būti viena iš rūpimų sričių; šiuo atžvilgiu primena valstybėms narėms 1975 m konvenciją dėl migruojančių darbuotojų (papildomos nuostatos, Nr. 143);

16. ragina valstybes nares taikyti teisės nuostatas ir įvykdyto pažeidimo sunkumui proporcingas sankcijas, taip pat taikyti atgrasomas sankcijas už darbo sąlygų nepaisymą; pabrėžia, kad moksliniais tyrimais aiškiai nustatyta, jog didžiausias poveikis darbo sąlygų pagerinimui pasiekiamas ankstyvuoju etapu derinant griežtas, gerai koordinuotas prevencijos priemones ir inspekciją, be kita ko, teikiant darbuotojams informaciją ir konsultacijas ar atgaline data registruojant nedeklaruotus darbuotojus;

17. nurodo, kad sujungus visas atitinkamas socialinės apsaugos institucijas į vieną elektroninio tinklo sistemą, kokia yra, pavyzdžiui, Belgijos *Crossroads Bank for Social Security* ([1]), joms būtų lengviau keistis duomenimis; ši sistema yra naudinga priemonė siekiant suteikti nacionalinėms darbo inspekcijoms prieigą prie duomenų, kurių joms reikia, kad galėtų vykdyti inspekciją;

18. pabrėžia, kad darbo inspekcijos susiduria su tam tikrais sunkumais dėl inspekcijų, susijusių su darbuotojais migrantais ir iš ES komandiruotais darbuotojais bei trečiosiomis šalimis; pabrėžia, kad siekiant užtikrinti veiksmingą darbo inspekcijų darbą, svarbu, kad jos pakankamai žinotų apie atvejus, kuriais kyla didelė įstatymų nesilaikymo rizika; nurodo, kad įdiegus nacionalines elektronines sistemas, kuriose darbdaviai privalėtų iš anksto užregistruoti iš užsienio atvykstančius darbuotojus, darbo inspekcija galėtų tapti kur kas paprastesnė;

19. nurodo, kad siekiant užtikrinti esamų taisyklių laikymąsi, pagal nacionalinius įstatymus ir praktiką svarbus vaidmuo tenka socialiniams partneriams; ragina valstybes nares užtikrinti, kad socialiniai partneriai būtų įtraukti į nacionalinės darbo inspekcijos planų kūrimą ir rengimą bei atliekant pačią darbo inspekciją;

20. remia papildomų trišalių sektorių inspekcijų, kuriose atstovaujama vyriausybei, darbuotojams ir darbdaviams, kūrimą, ir ragina pradėti jas naudoti kaip bandomąją iniciatyvą tose valstybėse narėse, kuriose yra didžiausias nedeklaruojamo darbo lygis;

21. pažymi, kad darbo inspekcija kaimo vietovėse vykdoma mažesniu mastu; ragina valstybes nares užtikrinti, kad ir kaimo vietovėse būtų vykdoma pakankama darbo inspekcija;

22. nurodo, kad laikinieji darbuotojai, palyginti su nuolatiniais darbuotojais, dažnai dirba nepakankamai geromis darbo sąlygomis; pažymi, kad siekiant, jog darbo pagal laikinojo įdarbinimo sutartį inspekcija būtų veiksminga, turi būti išplėstos tikrintojų teisės – patikra turi apimti laikinojo įdarbinimo įmones, taip pat su tarifais ir darbo sąlygomis bei minimaliu darbo užmokesčiu susijusių reikalavimų laikymąsi, jei to reikalaujama pagal valstybės narės teisę arba nacionalines

([1]) http://www.ksz.fgov.be/en/international/page/content/websites/international/aboutcbss.html.

kolektyvines sutartis; ragina taip pat daug dėmesio skirti darbuotojų sveikatos ir saugos problemoms ir privačiajame, ir viešajame sektoriuose; primena, kad privaloma laikytis nediskriminavimo principo; teigia, kad pagal laikinąją darbo sutartį dirbantiems darbuotojams turi būti sudarytos sąlygos per internetinį langelį arba interneto svetainėje susipažinti su savo teisėmis, taip pat susijusiomis su užmokesčio tarifais;

23. reiškia susirūpinimą dėl žemės ūkio sektoriuje dirbančių sezoninių darbuotojų, dauguma jų yra iš trečiųjų šalių; mano, kad darbo inspekciją šiame sektoriuje reikia stiprinti; pabrėžia, kad šiame sektoriuje užimtumui itin būdingas deklaruojamo ir nedeklaruojamo darbo derinys;

24. primena, kad namuose paslaugas teikiančių darbuotojų darbas dažnai nedeklaruojamas arba jie turi mažiau teisių nei kiti darbuotojai, tačiau neretai tokios aplinkybės nepatenka į nacionalinių darbo inspekciją vykdančių institucijų kompetencijos sritį; ragina valstybes nares ratifikuoti TDO 189 konvenciją ir pagal šią konvenciją kurti ir įgyvendinti darbo inspekcijos, teisės aktų vykdymo užtikrinimo ir nuobaudų priemones, deramai atsižvelgiant į namų ekonomikos ypatumus pagal nacionalinius teisės aktus ir reglamentus; pabrėžia, kad pagal nacionalinius teisės aktus ir reglamentus tokiose priemonėse turi būti nurodytos sąlygos, kurioms esant gali būti leista patekti į namų ūkio patalpas, deramai gerbiant teisę į privatumą;

25. atkreipia dėmesį į ypatingą namuose ir nuotoliniu būdu dirbančių darbuotojų padėtį, nes dirbdami namuose arba ne įprastoje darbo vietoje jie taip pat gali tapti piktnaudžiavimo objektu, kai darbdaviai nevykdo savo teisinių prievolių darbuotojams;

26. pabrėžia, kad ypatingą dėmesį reikia skirti transporto sektoriui, kuris dėl savo mobilaus pobūdžio gali kelti papildomų iššūkių darbo inspekcijoms; ragina darbo inspekcijas aprūpinti atitinkamomis priemonėmis, kad jos galėtų veiksmingai vykdyti šio sektoriaus inspekciją;

27. apgailestauja dėl problemų keliančio itin didelio fiktyvaus savarankiško darbo atvejų skaičiaus, visų pirma statybos ir mėsos perdirbimo sektoriuose, įskaitant darbuotojų komandiravimą; ragina valstybes nares imtis tinkamų kovos su fiktyviu savarankišku darbu inspekcijos priemonių, pavyzdžiui, nustatyti darbuotojo apibrėžties kriterijus, pagal kuriuos darbo inspektoriai galėtų skirti fiktyvų ir teisėtą savarankišką darbą; teigia, kad siekiant užtikrinti fiktyvaus savarankiško darbo prevenciją, turėtų būti imamasi priemonių, pagal kurias valstybės narės galėtų nustatyti papildomus išsamius reikalavimus arba kontrolės priemones;

Nedeklaruojamas darbas

28. ragina nacionalines darbo inspekciją vykdančias institucijas ir kitas atitinkamas institucijas parengti kovos su nedeklaruojamu darbu veiksmų planus, kurie apimtų visas su darbu pagal darbo sutartį ir savarankišku darbu susijusio piktnaudžiavimo formas; pabrėžia, kad tinkamai nesprendžiant nedeklaruojamo darbo problemos kyla pavojus, jog ES nepavyks pasiekti savo tikslų užimtumo srityje: daugiau ir geresnių darbo vietų bei stipresnio ekonomikos augimo;

29. reiškia didelį susirūpinimą dėl itin didelio darbuotojų migrantų, kurie yra nelegalūs migrantai arba neturi leidimo dirbti, pažeidžiamumo, nes kyla rizika, kad jie bus išnaudojami: dirbs nedeklaruojamą žemų standartų, menkai apmokamą darbą ilgas darbo valandas nesaugioje darbo aplinkoje; pabrėžia, kad bet koks darbo inspektorių ir imigracijos institucijų bendradarbiavimas turi apsiriboti piktnaudžiaujančių darbdavių nustatymu ir neturi lemti sankcijų, nukreiptų prieš pačius darbuotojus migrantus arba jų išsiuntimo, nes faktiškai tai pakenktų pastangoms spręsti nedeklaruojamo darbo problemą;

30. mano, kad tais atvejais, kai nacionalinės darbo inspekcijos atsakingos už darbuotojus migrantus ir komandiruotus darbuotojus, į darbo inspektorių mokymo programas turėtų būtų įtraukti konkretūs moduliai, susiję su šiais klausimais, taip pat su nedeklaruojamu darbu ir prekyba žmonėmis, nes šios problemos glaudžiai susiję, taip pat turėtų būti įtraukti kalbos moduliai, kai tinka;

31. mano, kad sankcijos bus veiksmingos tik tuo atveju, jei darbdaviai, įdarbinę nedeklaruotus darbuotojus, iš to neturės jokios naudos, nes, taip pasielgę, jie rizikuotų prarasti gerokai daugiau nei sąnaudos, kurių jie patirtų įdarbindami registruotus darbuotojus;

2014 m. sausio 14 d., antradienis

32. pripažįsta, kad didėja fiktyvaus savarankiško darbo, užsakomųjų paslaugų ir subrangos mastas, dėl to gali padaugėti mažų garantijų darbo vietų ir dar labiau suprastėti ir taip žemas nedeklaruojamų darbuotojų apsaugos lygis; mano, kad generalinių rangovų atsakomybės sistemos galėtų būti veiksminga priemonė siekiant, kad būtų labiau laikomasi darbo standartų per visą gamybos procesą, ir mano, kad reikėtų apsvarstyti galimybę įdiegti tokias sistemas visose valstybėse narėse, drauge pripažįsta, kad darbo inspekcijų atliekamos patikros ir toliau yra ypač svarbios;

Darbo sauga – darbuotojų sveikata ir sauga

33. atkreipia dėmesį į tai, kad darbuotojų sveikatos ir saugos nuostatų įgyvendinimas yra problema kalbant apie nedeklaruotą darbą dirbančius darbuotojus; pabrėžia, kad teisė į saugą ir sveikatos apsaugą taikoma kiekvienam darbuotojui arba savarankiškai dirbančiam asmeniui:aliojančių taisyklių; siūlo valstybėms narėms išnagrinėti galimybę kasmet ar bent jau kartą per sutarties galiojimo laiką pasiūlyti nemokamai atlikti konfidencialų visų darbuotojų sveikatos patikrinimą, kad būtų užtikrinta bent pagrindinė jų apsauga;

34. ragina griežtinti sankcijas įmonėms, kurios nesilaiko savo su pagrindinėmis darbuotojų teisėmis susijusių prievolių, ir mano, kad šios sankcijos turi turėti pakankamą atgrasomą poveikį, kad būtų užtikrinta, jog darbdaviams jokiu būdu nebūtų naudinga apeiti esamų darbo ir sveikatos apsaugos taisyklių; ragina valstybes nares apsvarstyti savo sankcijų nustatymo sistemas, kad baudos dydis būtų proporcingas žalai, taip pat užtikrinti, kad ji viršytų apėjus teisės aktą gautą naudą;

35. pažymi, jog strategijoje „Europa 2020“ atkreipiamas dėmesys į tai, kad darbo rinkoje reikia daugiau moterų, ir mano, kad darbo inspektoriai turėtų žinoti apie moterų ir vyrų darbo sąlygas;

36. ragina, kad šios nuobaudos būtų taikomos ir įmonėms, kurios įtraukia darbuotojus į juoduosius sąrašus dėl jų, kaip profesinių sąjungų arba sveikatos ir saugos atstovų, veiklos;

37. ragina remti nacionalines verslo priežiūros institucijas įgyvendinant veiksmingą įmonės lygmens darbo apsaugos sistemą, visų pirma mažosiose ir vidutinėse įmonėse; primygtinai ragina valstybes nares užtikrinti, kad inspekcija būtų labiau nukreipta į konkrečių ir įgyvendinamų sprendimų paiešką, siekiant pašalinti trūkumus darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos srityje;

38. remia naudingą Vyresniųjų darbo inspektorių komiteto (angl. SLIC) darbą siekiant suartinti nacionalines kultūras; prašo didinti komiteto išteklius ir įgaliojimus; ragina vykdyti tvirtesnį SLIC ir Liuksemburgo patariamojo komiteto bendradarbiavimą; laikosi nuomonės, kad Komisijos Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamasis komitetas turėtų reguliariai gauti naujausią informaciją apie įvykius valstybėse narėse darbo inspekcijos bei darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais;

39. laikosi nuomonės, kad į šiuos sveikatos ir saugos aspektus reikėtų atsižvelgti ir būsimoje ES strategijoje dėl darbuotojų saugos ir sveikatos; ragina darbo inspekcijas intensyviau vykdyti tikslingas prevencijos ir švietimo iniciatyvas, kad būtų pagerintas piliečių suvokimas apie sveikatos ir saugos taisykles bei procedūras; ragina Komisiją ir valstybes nares paspartinti REACH reglamento įgyvendinimą, ypač pakeisti didžiausią grėsmę keliančias chemines medžiagas; mano, kad suteikiant pirmenybę šioms medžiagoms turėtų būti atsižvelgiama į profesines ligas;

II. Europos lygmens politinės rekomendacijos

Spartesnis ir veiksmingesnis keitimasis informacija tarpvalstybiniu lygmeniu

40. mano, kad veiksmingas nacionalinių institucijų ir socialinių partnerių bendradarbiavimas yra svarbus veiksnys, padedantis užkirsti kelią socialiniam dempingui ir užtikrinti sąžiningą konkurenciją bendrojoje rinkoje; palankiai vertina Komisijos iniciatyvą sukurti Europos darbo inspektorių platformą; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fonde (EUROFOUND) sukurti Europos darbo inspektorių platformą dėl nedeklaruojamo darbo, kurios kompetencijai (kaip papildoma agentūros užduotis) priklausytų organizuoti platformos darbą ir palengvinti patirties ir geriausios praktikos mainus, teikti naujausią, objektyvią, patikimą ir palyginamą informaciją, stiprinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir nustatyti bei registruoti fiktyvias įmones ir panašias operacijas;

41. ragina Komisiją bendradarbiaujant su socialiniais partneriais ir atitinkamomis nacionalinėmis institucijoms, nedarant poveikio subsidiarumo principui, skirti atitinkamų žmogiškųjų išteklių tarpvalstybiniams klausimams, susijusiems su piktnaudžiavimu darbo apsauga ir nedeklaruojamu darbu; jų užduotys, be kita ko, galėtų būti fiktyvių įmonių nustatymas, tarptautinių paslaugų teikėjų kontrolė; taip pat parengti ES lygmens inspekcijoms skirtas tęstinio mokymo programas, pagal kurias būtų sprendžiamos tokios problemos kaip fiktyvus savarankiškas darbas, darbuotojų komandiravimas, naujų apėjimo būdų išaiškinimas ir tarpvalstybinių patikrų organizavimas; taip pat rekomenduoja nacionalinėms inspekcijoms vykdyti atsitiktines bendras tarpvalstybines inspekcijas, ypač arti pasienio zonų esančiose teritorijose;

42. ragina Komisiją išnagrinėti, ar būtų naudinga pradėti taikyti ir, jei tinkama, suteikti apsaugotą nuo klastojimo Europos socialinio draudimo kortelę ar kitą ES lygmens elektroninį dokumentą, kuriame būtų galima išsaugoti visus darbo santykiams patikrinti svarbius duomenis, pavyzdžiui, socialinio draudimo statusą ir darbo laiką, ir kuriam būtų taikomos griežtos duomenų apsaugos taisyklės, ypač tvarkant privačius asmeninius duomenis; todėl pabrėžia, kad prieš kuriant tokią kortelę ir jos kūrimo metu svarbu kruopščiai ištirti jos poveikį privatumui;

43. ragina Komisiją vykdyti bandomąjį projektą, skirtą Europos išankstinio įspėjimo sistemai, kurią taikant siekiama pranešti apie darbo apsaugos pažeidimus ir nedeklaruojamo darbo atvejus, kad valstybės narės galėtų greitai pasikeisti informacija; šią sistemą turėtų papildyti juodasis sąrašas, kad būtų galima veiksmingiau užkirsti kelią darbo apsaugos taisyklių pažeidimams pačioje jų užuomazgoje; nurodo, kad ši išankstinio įspėjimo sistema galėtų būti sukurta pagal esamą vartotojų apsaugai skirtą Europos išankstinio perspėjimo sistemą (RAPEX); pabrėžia būtinybę tiksliai dokumentuoti pažeidimus sistemingai registruojant inspekcijos rezultatus, kad būtų galima imtis tikslingų priemonių piktnaudžiavimo atvejais;

44. mano, kad stipresnis valstybių narių bendradarbiavimas ir dalijimasis informacija kovojant su nedeklaruojamu darbu gali sukurti didelę Europos pridėtinę vertę; pabrėžia, kad tai būtų naudinga parama ES teisinėms iniciatyvoms nedeklaruojamo darbo klausimu, taip būtų skatinama keistis geriausia praktika ir gerinti įvairių šalių darbo inspekcijų koordinavimą;

45. pabrėžia, kad nacionalinių darbo inspekciją vykdančių institucijų teisė vykdyti inspekciją užsienio įmonėse tam tikrais tarpvalstybiniais atvejais buvo labai apribotos ir kad tai kelia pavojų darbuotojų apsaugai ir vienodoms sąlygoms; ragina, kad darbuotojų komandiravimo pažymos, pvz., A1 pažymos, nebūtų teikiamos atgaline data ir kad jos būtų registruojamos elektroniniame ES lygmens registre, kuris turėtų papildyti esamus nacionalinius registrus ir būtų prieinamas institucijoms visoje ES, kad nacionaliniu lygmeniu būtų galima vykdyti komandiruotų darbuotojų darbo santykių kontrolę įvairiomis kalbomis; teigia, kad šiuo požiūriu svarbus veiksmingesnis tarpvalstybinis įvairių kompetentingų institucijų keitimasis informacija; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad darbo inspekcijos galėtų visapusiškai naudotis savo teise vykdyti tarpvalstybines nediskriminuojančias ir nepriklausomas inspekcijas, neatsižvelgiant į įmonės įsisteigimo vietą;

46. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į direktyvą dėl direktyvos dėl darbuotojų komandiravimo vykdymo, dokumentai, nesvarbu, kokio jie ilgio, turi būti išversti, jeigu to prašo inspekcija;

Naujos ES lygmens teisės aktų iniciatyvos

47. pabrėžia, kad esamose socialinių reikalų ir užimtumo srities direktyvose nepakankamai pabrėžiamas geresnio darbo inspekcijos vykdymo ir jos reikšmės aspektas; mano, kad būtina išsamiai persvarstyti ir prireikus pataisyti esamas direktyvas ir kad pagal Europos darbo teisę reikia geriau spręsti vykdymo užtikrinimo klausimą; šiuo atžvilgiu palankiai vertina tai, kad su tam tikromis darbuotojų grupėmis susijusiose direktyvose Komisija pasiūlė minimalius inspekcijos standartus; pabrėžia, kad sprendžiant su socialiniais reikalais ir užimtumu susijusius klausimus būtina atsižvelgti į darbo inspekcijos ir socialinių partnerių vaidmenį taip, kad būtų užtikrinta veiksminga apsauga;

48. ragina valstybes nares ir Komisiją skatinti įmones savanoriškai taikyti aukštesnius darbo standartus, t. y. sukurti nemokamų socialinių ženklų, pripažįstamų nacionaliniu ar ES lygmeniu, sistemą;

49. nurodo, kad kai kuriose valstybėse narėse yra jaunesnių kaip 14 metų vaikų, kurie jau dirba; mano, kad būtina stiprinti darbo inspektorių vaidmenį ir dažniau rengti kampanijas, nukreiptas prieš vaikų darbą; ragina Komisiją ES lygmeniu rengti konkrečias kontrolės ir stebėjimo kampanijas didžiausią dėmesį skiriant jaunimo, ypač jaunų migrantų, darbo sąlygoms;

50. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad visi darbuotojai galėtų naudotis tokiomis procesinėmis teisėmis ir vykdymo užtikrinimo teisėmis, kokios yra pateiktos pasiūlyme dėl direktyvos dėl priemonių, kad darbuotojai galėtų lengviau naudotis laisvo darbuotojų judėjimo teisėmis;

51. mano, kad kalbant apie darbuotojų judėjimą svarbu, jog nacionalinės darbo inspekciją vykdančios institucijos ir, kai taikoma, darbuotojų organizacijos inspekciją galėtų vykdyti kiekvienu atveju, kai mano, kad to reikia; pažymi, kad valstybės narės privalo užtikrinti, jog jų teritorijoje būtų atliekamos veiksmingos patikros ir taikomi stebėjimo mechanizmai, kad būtų galima kontroliuoti ir stebėti, kaip laikomasi atitinkamose direktyvose nustatytų nuostatų ir taisyklių;

52. ragina Komisiją sukurti ir pateikti valstybėms narėms gaires dėl geriausios praktikos ir palengvinti jų bendradarbiavimą ir informacijos mainus, kad jos galėtų veiksmingiau tikrinti ir kontroliuoti laikinojo įdarbinimo įmonių veiklą; ragina valstybes nares padidinti plačios įdarbinimo įmonių kontrolės galimybes ir apsvarstyti priemones, kuriomis įdarbinimo įmonėms galėtų būti taikoma prievolė sertifikuotis ir teikti ataskaitas;

53. ragina Komisiją nedarant poveikio subsidiarumo principui pateikti pasiūlymą dėl žaliosios knygos, kurioje būtų remiamas darbo inspektorių vaidmuo ir nustatyti ES darbo inspekcijos standartai bei vienodi mokymo reikalavimai šioje srityje, drauge turėtų būti atsižvelgiama į nacionalinių darbo rinkų skirtumus;

54. ragina Komisiją nustatyti būdus, kaip geriau spręsti socialinio dempingo atvejus ES ir pasiūlyti atitinkamas priemones;

o

o o

55. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.